

Ορθολογική κατανομή πόρων και δραστηριοτήτων

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΔΑΚΤΗΣ

Α Στην Ελλάδα, η εκτίμηση κόστους - οφέλους, η εξυπηρέτηση του αληθούς συμφέροντος των πολιτών, η ουσιαστική ανάπτυξη περιοχών, η πρόσφορη χωροταξικά και περιβαλλοντικά κατανομή δραστηριοτήτων, η τεχνικοοικονομική τεκμηρίωση και επιστημονική υποστήριξη είναι στοιχεία που δευτερευόντως ή ολίγον επηρεάζουν πολιτικές αποφάσεις για την ίδρυση ανά τη χώρα νοσοκομείων και κέντρων υγείας, πανεπιστημίων και τεχνολογιών ιδρυμάτων, σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δικαστηρίων παντός βαθμού, αθλητικών χώρων πάσης φύσεως και μεγέθους, αστυνομικών τμημάτων ή πυροσβεστικών σταθμών, λιμανιών και διάφορων άλλων χώρων για ποικίλες δράσεις.

Του
Σωκράτη Κοσμίδη

Κυρίαρχο ρόλο για την ίδρυση ή κατασκευή συναφών φορέων ή έργων αποτελεί ο βαθμός πίεσης εκ μέρους των τοπικών κοινωνιών και η ικανότητα πρόσδοσης των αντιπροσώπων τους στα κέντρα λήψης των αποφάσεων. Η αντίληψη ότι η προώθηση λειτουργίας επιτόπου δραστηριοτήτων χρηματοδοτούμενων από το Δημόσιο διασφαλίζει τη συγγραφή του πληθυσμού επιτόπου είναι εσφαλμένη. Εγγύηση της συγκράτησης, ενδεχομένως και αύξησης, του πληθυσμού στις διάφορες περιοχές της χώρας αποτελούν οι εντόπιες επενδύσεις και οι αναπτυξιακές, με πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες, που θα φέρουν κοντά και τις δημόσιες υπηρεσίες. Οι γέφυρες, οι οδικοί άξονες,

τα λιμάνια έχουν αξία όταν συντελούν στην ευχερέστερη διακίνηση προσώπων και αγαθών, που έχουν λόγους να διακινήθουν. Τα έργα υποδομής δεν έχουν αταξία.

Β Η χωρίς κριτήρια ίδρυση φορέων και κατασκευή έργων συνιστά θέμα πολλαπλώς μείζον, καθ' όσον προκαλεί άνιση, ανορθολογική ή και σπάταλη, κατανομή πόρων σε διάφορες περιοχές και δημιουργεί υψηλές δαπάνες για τη συντήρηση και λειτουργία, μετά την περάτωση των έργων.

Συχνά, το αποτέλεσμα είναι απογοητευτικό. Γήπεδα άδεια από αθλητές και θεατές, νοσοκομεία με ελάχιστη πληρότητα, ΑΕΙ ή ΤΕΙ υπολειπουρόντα, πυροσβεστικοί σταθμοί σε περιοχές μηδενικής επικινδυνότητας, δικαστήρια με ελάχιστη κίνηση, κ.λπ. Οι υπουργοί έρχονται και παρέρχονται. Στο διάστημα της θητείας τους ευνοούν τις περιοχές προέλευσής τους ή ενδίδουν σε πιέσεις ποικίλων παραγόντων, δημιουργώντας συχνά αχρείαστα έργα. Η κοινή γνώμη είναι συννευμένη, διότι σκέπτεται και ενεργεί εγωιστικά και τοπικιστικά.

Γ Φρονώ ότι ωρίμασε η ιδέα ανάγκης θέσπισης αυστηρών κριτηρίων από κάθε αρμόδιο υπουργείο και ό-

τι εφεξής παρεμφερείς ιδρύσεις πρέπει να αποφασίζονται από συλλογικά όργανα. Είναι αδιανόητο μόνος του, αυτεξούσια, ένας υπουργός Υγείας ή Παιδείας ή Δικαιοσύνης ή Αθλητισμού να υπόσγεται, δεσμεύεται και πραγματοποιεί την ίδρυση ενός νοσοκομείου, ενός ΑΕΙ, ενός εφετείου, ενός γηπέδου.

Ήδη, τον Μάρτιο 2000, προφανώς για να αποφύγει τις εντονότερες προεκλογικές πιέσεις, το υπουργείο Παιδείας συγκρότησε πολυμελή στατη ομάδα εργασίας, από πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και γνώσης, με σκοπό τη σύνταξη εθνικού, στρατηγικού και χωροταξικού σχεδίου ανάπτυξης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα για την περίοδο ως το 2010.

Παρεμφερέ σχέδια είναι αδηρήτη ανάγκη να εκπονηθούν για τους χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας, απονομής δικαιοσύνης, απόθεσης και διαχείρισης απορριμμάτων, άθλησης και πολιτι-

μου, κατανομής δημόσιων υπηρεσιών και κάθε δραστηριότητας που απαιτεί εθνικό, στρατηγικό και χωροταξικό σχεδιασμό. Και τα σχέδια αυτά είναι σκόπιμο να εγκρίνονται από αρμόδιο κεντρικό όργανο και -γιατί όχι- και από τη Βουλή. Είναι αυτονόητος ο διάλογος με τους εμπλεκόμενους φορείς, χωρίς δέδαια αυ-

τός να αποτελεί αδιέξοδο αυτοσκοπό.

Δ Το ίδιο ισχύει και για τη δυνατότητα διανομής «επιχορηγήσεων» διάφορων φορέων, κυρίως ιδιωτικού δικαίου και ενδιαφέροντος. Εξ μέρους ορισμένων υπουργείων που διαθέτουν «ειδικούς λογαριασμούς», ειδικής προέλευσης και ειδικού σκοπού. Η ευρεία και διασταλτική ερμηνεία του σκοπού επιτρέπει την επιχορήγηση αμφίδουλης αξίας σωματείων πάσης φύσεως. Ουδείς ελέγχει τη διάθεση των κονδυλίων εφ'ω ετάχθησαν. Πέραν αυτού, η επίλογη των επιχορηγούμενων έχει ως κυρίαρχο κριτήριο την ευχέρεια πρόσδοσης του αιτούντος στην πηγή της χρηματοδότησης. Με άλλα λόγια τα κριτήρια είναι κατά κανόνα πελαταικά.

Ήδη, το υπουργείο Αθλητισμού προχώρησε σε κατανομή των τακτικών επιχορηγήσεων σε φορείς του αθλητικού κινήματος, για το μαζικό αθλητισμό, με διάσημα κριτήρια α λα Καλοδίστρια, δηλαδή πληθυσμιακά, γεωγραφικά, κ.λπ.

Ε Οι παραπάνω επισημάνσεις αφορούν σε επιμέρους προβλήματα ενός μείζονος θέματος που είναι το ζητούμενο μοντέλο διακυβέρνησης της χώρας, στη χαράμη του νέου αιώνα, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, στην προοπτική της πολιτικής εννοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ένα ακόμη θέμα, η συζήτηση πάνω στο οποίο πρέπει να ανοίξει. Ο σχεδιασμός συνιστά αξίωση των πολιτών και μοχλό κινητοποίησης της κοινωνίας για ένα καλύτερο αήριο.

Ο Σωκράτης Κοσμίδης είναι γενικός γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου

Κυρίαρχο ρόλο για την ίδρυση ή κατασκευή συναφών φορέων ή έργων αποτελεί ο βαθμός πίεσης εκ μέρους των τοπικών κοινωνιών και η ικανότητα πρόσβασης των αντιπροσώπων τους στα κέντρα λήψης των αποφάσεων